Politikai lap.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap

Előfizetési ára:
Egy évre . . 12 kor.
Félévre . . . 6 kor.
Egyes szám ára 12 fill.

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 3. szám.
Telefon 115.

Hirdetések hasábszerint petitsoronként 20 fillér, többszöri megjelenés esetén megállapodás szerint.
Vidéki hirdetések díja előre fizetendő.

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

V. Évfolyam. Ujvidék, 1914. január 29. csütörtök 9. szám.

Az Ujvidéki Patronage Egyesület.

Az 1910. évi január 1-én életbelépett az 1908. évi XXXVI. t.-c második fejezete, mely a fiatalkoru büntettesek elleni büntető eljárásról, s a velük szemben alkalmazandó büntetésekről intézkedik. Minthogy a törvény intézkedéseinek eredményes végrehajtásához a biróságnak és a büntetést végrehajtó hatóságnak — a királyi ügyészségnek — a társadalom közreműködésének szüksége van, országszerte mozgalom indult meg az u. n. pártfogóegyesületek (patronage) létesitése iránt.

Városunkban is megalakult annak idején a patronage-egyesület s immár 3 év óta teljesiti filantrópikus tevékenységét *Hadsics Antal* udvari tanácsos, elnöklete alatt. Tekintve a feladat nagyszerüségét, az elérendő célok fontosságát, nem vélek fölösleges munkát végezni, ha a patronage működésének teréről — az érdeklődőknek — egy pár felvilágositó sort irok. Teszem ezt főleg azért, mert a fiatalkoruak biróságáról szóló s folyó évi január 1-én hatályba lépett uj törvényalapján a pártfogó-egyesületre fontos feladat vár.

A büntető jogtudomány ujabban — mint igen értékes tételt — megállapitotta azt, hogy az elzüllést és a bűncselekmények elkövetését az egyén gyenge akaratereje, veszélyes környezete és a megfelelő társadalmi ellenőrzés hiánya idézi elő. Ha tehát meg akarjuk szüntetni a bűnözést, meg kell szüntetnünk a bűncselekmények emlitett okait. A gyenge akaraterejű egyént helyesen kell nevelni. Az erkölcstelen környezetben élőt ebből a bűnrevezető légkörből ki kell ragadni. Az elhagyottakat szeretettel magunkhoz kell emelni. Ezáltal megmentjük az illetőket a becsületes élet számára és egyuttal megmentjük a társadalmat és az államot az ilyen egyénekben rejlő veszélytől. A patronage-egyesületi tevékenységnek ez a marokra fogott feladata.

Az egyesületi tag-ok, a bűnbecsett fiatalkoruak megmentését rendszerint ugy szolgálják, hogy a pártfogolt életviszonyait gondosan kipuhatolják. Kikutatják, hogy mi volt közvetlen és közvetett oka a bűncselekménynek. Személyes érintkezés és helyszini vizsgálat alapján megállapitják, hogy mily környezetben élt a bűnös fiatalkoru. Meggyőződést szereznek arról, hogy mennyiben volt elhanyagolva az illető neveltetése. Érdeklődnek azirántt, hogy nem szenved-e testi vagy lelki betegségben, meghagyható-e továbbra az eddigi felügyelet alatt, vagy onnan való eltávolitásáról s minő elhelyezésről kell gondoskodni.

Mindezek kipuhatolására a patronage-egyesület egyik vagy másik tagját kéri fel, aki a szerzett tapasztalatokat a biróság elébe terjeszti, mely a fiatalkoru bűncselekményét elbirálni hivatva van. A biró az elébe tárt adatokat figyelembe veszi s igy alkotott meggyőződése alapján mond itéletet.

Ebből a néhány sorból kitetszik, hogy a pártfogó egyesületnél kellenek lelkes, ügybuzgó, felebaráti szeretettől áthatott emberbarátok. Az ezen a téren való tevékenység, a társadalom humánus gondolkozásának fokmérője. Ujvidék városának és környékének, mindig elismert intelligens és filantrópikus gondolkozásu társadalma — hitem szerint — a jövőben fokozott mértékben veszi ki részét a pártfogóegyesületi tevékenységben. Az egyik feleslegfillérével, a másik munkájával támogathatja az egyesületet. Lelkészeink, tanáraink és tanitóink bizonyára teljes odaadással vállalják a romlásnak indult gyermekek felügyeletét és erkölcsi oktatását. A kereskedők, iparosok és gazdák a munkaközvetitést oldhatják meg sikeresen. Azzal a kérelemmel fordulok városunk közönségéhez, hogy lépjenek tömegesen a legnemesebb ideál szolgálatában álló »*Patronage-Egyesület*« tagjai sorába

F—

A „Nőegylet" bálja.

Ragyogó fényár mosolygott végig, mult szomboton este, a Kovács szálló impozáns alkotásu vigadótermén. Az idei farsangok legelőkelőbb bálja zajlott le ottan gompás sikerrel. Már régen nem láttunk egy csomóban annyi sok elegáns asszonyt, bájosan mosolygó leányarcot, mint az „Első Ujvidéki Nőegylet" bálján, ahol a villamos körték kárázatos fénye versenyre kelt a kacagó jókedv virágillatos mámorával.

A szép asszonyok és a bájos hajadonok nagy sokasága, csillogó uniformisok, szmokkingos és frakkos urak nagy serege, valamint a kiváncsiskodó karzati publikum óriási sokasága szinültig töltötte meg a tánctermet. Felekezet, rang és származás itt nem számitott s ez a tény ünnepélyes manifesztációja annak a társadalmi egységnek, mely Ujvidék városában napról-napra erősödik és egyre tágabb körre terjed.

Tiz óra felé járt az idő, midőn az estély védnőke, *Mátházi Matkovits Béláné*, a főispán n je, kedves férjével, továbbá *dr. Demetrovics Vladimír* kir. tanácsos, polgármesterrel és egy nagyobb társaság kiséretében a bálteremben megjelent. A védnőknő kedves egyéniségével és szeretetreméltó közvetlenségével általános tetszést aratott. *Matkovits Béla*, a népszerüségéről ismert főispánunk, nemcsak szükebbkörü bizalmasai közt töltötte a báli estélyt, hanem jókedvü társalkodásba bocsátkozott a báli hölgyekkel és urakkal is.

Ki volt a bálkirályné? Kinek volt a legszebb toalettje? Nehéz eldönteni. A hölgyek egytől-egyik szépek voltak. Toalettjük remek, noha egynehány folytonossági hiányban szenvedett. De azért nem történt hiba, mert a ruha hiányosságát pótolta a kikandikáló remek kebel és az alabastromfehér testbőr.

A preciz katonazene és a ropogós cigányzene hangjai egyre jobban növeltek a mulatozók jókedvét, mely csak másnap hajnalban ért véget. A ritka jó hangulatban lefolyt és valóban igen szépen sikerült bál rendezőit teljes elismerés és meleg köszönet illeti, mert ez a kedves estély, az idei báli krónikában, a helyi keretek közül messze kimagaslik.

Czebák Malvin szerzeményét képező ballettről és az általa eszközölt táncbetanitásról külön is nagy elismeréssel kell megemlékeznünk. A bál sikerében nagy része volt *özv. Piukovich Ferencné* nőegyleti elnöknőnek is.

F—

Az ifjukoru bűnösök pártfogása.

Szeretném, hogy lélek legyen jelen sorokban. Szeretném, hogy lelke legyen az olvasónak is, mellyel megérti a nagy célt. Szeretném érző lelkem közelébe gyűjteni a humánus apákat, a szerető édesanyákat, a pártás mennyasszonyokat az ideálisan gondolkodó fiatalembereket, hogy feléjük kiálthatnám: *ébredjenek tudatára, az ifjukoru bűnösök iránti szociális kötelességnek.*

Gondoljunk azokra a titokban hullatott könnyekre, melyek szemünkből, lelkünkből törnek elő egy egy fiatalkoru bűnöző ifjuért, hajadonért. S van ilyen is? Csak végig kell tekintenünk törvényszékünk fiatal bűnöseinek lajstro-

JÉGPÁLYA Erzsébet-tér 4. egész nap nyitva!

mán s szomoruan kell konstatálnunk, hogy ebből a fajtából igen tekintélyes szám mutatkozik. Ne higyje senki, hogy ezek a fiatalkoru bűnösök csupán fiuk, kiknek elkövetett büneit — kis jóakarattal — talán gyermekcsinynek is lehetne nevezni. Nem. A fiatalkoru bűnösök a fiu és nőnemből egyaránt kerülnek ki s ha ezekről idejekorán gondoskodás nem történik, veszedelmes alakjaivá válnak a társadalomnak.

Ezeknek az ifjukoru bűnösöknek megvédésére, pártfogására kérek fel mindenkit; szegényt és gazdagot, előkelőt és polgárt, boldogat és szerencsétlent, aki felfogja az eszével, érzi a lelkével, hogy kötelességei vannak a haza, a társadalom és a jövendő emberiséggel szemben. Mindenkit segitségül kérek ehhez a társadalommentő munkához. Ne akadjon egyetlen nemeskeblü egyén, aki meg nem hallgat. Senki sem elég kicsiny ahhoz, hogy a fiatalkoruakat pártfogó egyesület hálás ne lenne a csatlakozásért és senki sem elég nagy ahhoz, hogy joga lehetne ezt a küzdelmet lekicsinyelni. A nők vegyék elő asszonyi lelkük minden költészetét, bájos kedélyük poétikus világát; a férfiak álljanak elő termékeny eszükkel, szilárd akaraterejükkel, hogy megmenthessük a társadalomnak az ifju bűnösöket s egyuttal megtisztithassuk közéletünket a züllött exisztenciáktól.

A fiatalkoru bünösökről alkotott uj törvény — miként azt már korábban kifejtettem — akként intézkedik, hogy a bűnöző ifjukoruak megmentését a biróságokra bizta. Az országot kerületekre osztották, a kerületek élére egy-egy törvényszéki birót állitottak, kinek bölcs belátása és érző szive lesz a törvény, mely a fiatalkoru bünösökből is embert fog nevelni.

Városunk és törvényszéki területünkre az igazságügyminiszter *Juhász Jenő* törvényszéki birót nevezte ki. Nevezett működését már megkezdette, s mély gondolkodó tehetsége, ritka jogi ismerete, hosszu birói praxisa teljes garanciát nyujtanak arra, hogy birói uj ügykörét kiváló eredménnyel fogja betölteni s ezt a uj intézményt a kisérletezés eddigi stádiumából arra a fokra fejleszti, melyen a külföldi hasonló intézmények állanak.

Fontos szerepet tölt be az ifjukoru bűnösök biráskodásánál a kir. ügyészség is, mint végrehajtó közeg. A mi kerületünkben *dr. Konyovics György* kir. főügyész vezeti az ide vonatkozó ügyeket. Ő a törvényszék legmunkásabb tisztviselője. Páratlan lelkiismeretességgel végzi ügykörébe vágó teendőit. S noha terhes és felelősségteljes munkakört lát el, kiváló gondban részesiti a fiatalkoru bűnösök kényes ügyeit.

Végül a nemes cél elérésére — a törvény intenciója szerint — minden kerületben pártfogó (patronage) egyesületet kell alakitani, mely tehát a társadalom bevonásával, a leghumánusabb és egyben legnemesebb mentő akció szolgálatában áll. Ezen egyesület megerősitése iránt lépjen sorompóba Ujvidék apraja-nagya, s akkor nemes működésének áldásos eredménye el nem maradhat. F—

—

HIREK.

A főispán hivatalában. Kamjonkai legifjabb Szemző István Bácsbodrog vármegye és Zombor szab. kir. város főispánja nem vette igénybe hat hétre tevezett szabadságát és már e hó 19-én ismét átvette hivatalának vezetését.

Az ujvidéki önkéntes tűzoltó-egylet február hó 1-án mátéházi Matkovits Béláné ő méltósága védnöksége alatt az Erzsébet szálloda disztermében alaptőkéjének gyarapitására a szükséges felszerelés kiegészitése céljából jótékonysági szerencsejátékkal egybekötött Bál-ünnepély rendez. Azok, akik ajándék-nyereménytárgyakkal a sorsjátékhoz hozzájárulni kegyeskednek, sziveskedjenek azokat legkésőbb f. evi január hó 27-ig az egylet helyiségében leadni.

Pál fordulása. Nevezetes kalendáriumi dátum. Ez a nap nemcsak az időjárás körül figyelemre méltó, de emlékezetes főleg azért, mert társadalmunk egyik illusztris tagja: *dr. Amon Pál,* r. k. apátplébános ekkor ünnepli névnapját. A szeretetreméltó és köztiszteletnek örvendő főurat, névnapja előestéjén a r. k. zárdai *Mária-Kongregáció* fényesen sikerült ifjusági előadás keretében ünnepelte. Dal, zene, üdvözlő beszéd és szini előadás kiséretében fejezte ki hódolatát a r. k. zárdaifjuság, a jubiláns személye iránt. Vasárnap délelőtt az egyesületek, ismerősök, barátok, előkelőségek tisztelegtek és gratuláltak a puritán jellemű szimpatikus és tudós apát ur vendégszeretető házánál. Ad multos annos!

Szülői értekezlet. A helybeli áll polgári fiuiskolában az idei második *szülői értekezlet* február 2-án — gyertyaszentelő-boldogasszony napján — d. u. 3 órakor lesz megtartva. Az értekezletet *Krompaszky Ignác,* igazgató vezeti be, vitaelőadást tart *Fekete Zoltán* áll. polg. isk. tanár.

Egészségügyi kiállitás a M. Kir. Technológiai Muzeumban megnyilt Budapesten január hó 10-én. — Budapestre ránduló iparosaink megtekinthetik naponta belépő dij nélkül. Az összes egészségügyi berendezések nagyobbrészt üzemben lesznek bemutatva az érdeklődőknek. — A kiállitás felöleli a modern épitkezés összes berendezéseit ugymint: Gázvilágitás és vizvezeték, modern fütő berendezés, modern gáz és villany világitás, fűtő, főző és sütő berendezések — szellőztető berendezések stb. stb.

Eszék uj polgármetere. Hosszas vajdulás után mégis csak uj polgármestert kapott Eszék városa. A községtanács rendkivüli közgyülést tartott, amelyen egyhangulag Pinterovics Antal alpolgármestert, a város képviselőjét választotta meg polgármesterének. Alpolgármester Muacsevics Vazul orsz. képviselő lett. Az uj polgármestert Adamovics báró főispán üdvözölte. Sok reménység fűződik Pinterovics megválasztásához, tőle reméli a város polgársága, hogy a városi politikát uj alapokra helyezve arra törekszik, hogy Eszék fejlődjék, polgársága pedig kulturában és anyagiakban gyarapodjék. Reméljük, hogy az uj polgármester a hozzá fűzött várakozásoknak teljes mértékben meg fog felelni.

Halálozások a Bácskában. Bács-Bodrog vármegye területén a mult 1913. évben összesen 15897 személy hunyt el. Az elhunytak közül 2153 a tüdővész áldozata.

A **máv. orvosok fizetésjavitása**. Az államvasutak igazgatósága rendezte a pályaorvosok illetményeit. A többletet 1913. január 1-től visszamenőleg kiutalványozzák.

Köszönet. Az Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársasága szorgalmas és jó magaviseletű iparos-tanoncok jutalmazára 5—5 koronát adományozott. Fogadja ezen nemeslelkü adományáért ez uton is a tantestület és a tanoncok nevében kifejezett hálás köszönetemet. *Krompaszky Ignác,* iparostanonc-isk. igazgató.

Körözött néma. A törökbecsei elöljáróság értesitette az óbecsei rendőrséget, hogy onnan egy 30 év körüli siketnéma nő eltünt. Az a gyanu, hogy a befagyott Tiszán át Óbebsére ment. A rendőrség eddig még nem talált rá a keresett némára.

Mennyibe kerül a katonaság? A béke fentartása óriási összegeket emészt föl. Az európai nagyhatalmak katonai kiadása a legközelebbi öt év leforgása alatt 46000 millió koronát tesznek ki. Ebből a hihetetlen nagy összegből Magyarországra és Ausztriara 4½ milliárd, Németországra 10, Olaszországra 3½, Oroszországra 12, Franciaországra 8, Angliára szintén 8 milliárd korona, illetve frank esik.

Aki pénz nélkül vacsorázott. A gyomor megköveteli a magáét. Igy gondolkozott sok ezer halandóval együtt, Sauer György futtaki születésü, állás nélküli ácssegéd is. Abban a hiszemben, hogy ő hitelképes egyén, beállitott az *„Orient"* vendéglőbe, vacsorat rendelt és példásan jóllakott. Mikor fizetésre került a sor, kitünt, hogy a gyanus idegen egy fillér pénzmaggal sem rendelkezett. Most a rendőrségi pricesen várja éhségcsillapitó eljárásának következményeit.

Köszönet. Az Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársasága szorgalmas és jó magaviseletü tanulók jutalmazására 10—10 koronát adományozott. Fogadja ezen nemeslelkü adományért ezuton is a tanári kar és az ifjuság hálás köszönetét. *Krompaszky Ignác,* áll. polg. fiuisk. igazgató.

Bélyeglenyomatok a levélboritékon. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara évek óta megujitotta a kormány előtt azt a kivánságot, hogy a kereskedelmi levelezés megkönnyitése érdekében honositsa meg a m. kir. postánál a magánipar által előállitott levélboritékoknak, levelezőlapoknak, cimszallagoknak postai dijlenyomattal való ellátását. A kereskedelemügyi miniszter most arról értesiti a kamarát, hogy ennek a szolgálatnak életbeléptetése iránt a tárgyalások annyira előre haladtak, hogy a célszerü ujitás megkezdésére ez év második felében az eddigiek szerint kilátás van.

Apollo szinház. Az „APOLLO"-ban szerdán és ma csütörtökön a *„Nyitott ajtók"* cimű, 1000 m. hosszu szenzációs társadalmi dráma 3 felvonásban kerül szinre, azonkivül a *„Tangó"*-tánc remek látványosság is lesz bemutva. — Péntek, szombat és vasárnap bemutatóra kerül *„A bánat asszonya"* c. 1500 m. h. rend. érdek. 5 felvonásos dráma *Betty Nansen*-nel a főszerepben remek kisérő műsor keretében, mig a „TIVOLI"-ban csak vasárnap a *„Szerelem varázsa"* cimű 1300 m. h. 5 felvonásos dráma megy.

Állatösszeirás és adóemelés. A gyanakvó hitetlen gazdaember veszedelmet és főleg adóemelést lát minden összeirásban. Titkol és bujkál a népszámlálás elől és pláne akkor, amikor a marhák összeirásáról van szó, mindent elkövet, hogy a helyes összeirást megátolja. Ez tette szükségessé, hogy most az állatösszeirás ujabb elrendelése alkalmából a miniszter egyenesen felhivta a vármegyét, hogy hirdettesse ki minden faluban, miszerint az állatösszeirás nem adózási célokat, hanem a gazdák érdekeit szolgálja, mert kellő állattenyésztési segélyprogramm csak a helyes adatok birtokában állitható össze. Az állatösszeirást egyébként március végéig be kell fejezni a községekben és városokban. A vármegye részéről az összeirás revidiálandó és május elsejéig a miniszterhez felküldendő.

Az oroszok lovat vásárolnak Bácskában. Az orosz hadseregnek lovakra van szüksége. Száz számra vaggonirozzák a bácskai lovakat, a megye különböző helyein. Szabadkán megy át valamennyi küldemény s igen sok csupán innen indul utra. Három megbizottja is jár Szabadkán nap nap után az orosz hadügyminiszteriumnak. Mindennél élénkebben beszél azonban az a hatvan-hetven ezer rubel, mely hetenként átutalást nyer egy rigai bankból egy szabadkai bankba. Az orosz bevásárlás most nagy izgalmat kelt a bácskai lótenyésztők sorában.

Meleg forrás a szerémségben. A szerémmegyei Jakovon egy ártézi kut furása közben meleg forrást fedeztekfel Midőn 84 méternyi mélységbe értek erős, meleg vizsugár tört a magasba, mely alig 1 perc alatt 40 liternyi vizet adott. A vizet most vizsgálják vegyileg, hogy megállapitsák milyen alkatrészeket tartalmaz.

Korosmából a rendőrszobába. Dinomdánomból lesz a szánom-bánom. Marinkovics Andráson is beigazodott ez a példabeszéd. Nevezett ittas állapotban fékevesztett garázdálkodást vitt véghez, amiért a rendőri őrjárat fülön csipte az ipsét s kijózanodásáig őrizetben tartotta.

Hirlapkolportage. A beterjesztett kérelemnek hivatkozással a sajtótermékekkel való házalás, valamint azoknak utcákon és nyilt tereken való árusítása tárgyában a nagymélt. m. kir. belügyminiszter úr által 136000/V. a. 1912. sz. a. kibocsátott rendeletre dr. Ámon Pál ujvidéki lakós részére, ezennel kiadatik az engedély arra, hogy az „Uj Lap", „Nase Novine", „Christliches Volksblatt", Die Zeitung", „Bácskai Napló", „Igaz Szó" és a „Népujság" cimü naponta, illetőleg hetenként megjelenő politikai lapokat Ujvidéken 1914. évi március hó 31-ig bezárólag utcákon, tereken és házakban árulhassa. Kötelezettvén az egyes hirlapszámokat naponta, elárusitásuk megkezdése előtt bemutani. Figyelmeztetik egyuttal, hogy hirlapok és folyóiratok házalás utján, utcán és nyilt tereken való terjesztésével csak az foglalkozhatik, akinek a városi rendőrkapitány „Ujságelárusitási igazolványt" allitott ki.

Ellopott óra. A bácsföldvári községjegyzőtől elloptak egy női aranyórát. A nyomozás annyit már kideritett, hogy az órát Ujvidéken zálogositották el. Rendőrségünk már nyomában is van a tolvajnak.

Hirdetmény. 3001/1914. kig. számhoz. Alolirott városi tanácsa részéről a védtörvény utasitás I. R. 34. §-a értelmében ezennel közhirré tétetik, hogy a f. 1914. évi fösorozáshoz felhivott 1893. évben született állitási kötelezettek összeirási lajstromai a városi tanács katonaügyi osztályában *január hó 28-tól február hó 4-ig* azaz szerdától szerdáig bezárólag közszemlére elfekszenek. Mindenki aki: a) kihagyást vagy helytelen felvételt vesz észre, vagy b) óvast akar emelni az illetőségi sorozó járáson kivül való állittatás engedélyezése, vagy a szolgálati kötelezettség teljesitése tekintetében való kedvezmény iránt benyujtott kérvény ellen, felhivatik, hogy ebbeli feljelentését tegye meg a városi tanács katonaügyi osztályánál (II. emelet 43. sz.). Ujvidék, sz. kir. város tanácsa 1914. január hó 26. *Dr. Demetrovits Vladimir* s. k. kir. tanácsos, polgármester.

Népszövetségi gyülés. A kath. népszövetség titeli fiókja mult vasárnap tartotta évi rendes közgyülését az iskola termében föt. Kirschbaum Lajos tb. kanonok, esperes-plébános elnökletével. A népes gyülés tagjait az elnök igen szives szavakkal üdvözölte, a gyülést megnyitotta: ismertette a népszövetség országos munkásságát; a szövetségnek 300,000 tagja van eddig, Budapesten központi irodája 50 tisztviselővel, akik ingyen tanácsesnal, utbaigazitással szolgálnak a tagoknak. Majd felolvasást tartott az otthonról, hogyan kell a lakás tisztántartásáról gondoskodni, néhány rossz szokás elitélésével a ruházkodásról is megszivlelendő sok jó dolgot halottak a megjelent tagok. Végül összetartásra buzditotta a tagokat s ezzel a gyülés véget ért.

Csak az repülhet, aki tud. Erről is rendeletnek kellett megszületnie azok után a sajnálatos tapasztalatok után, amiket repülési vállalkozók balsikerű látványos rendezései hoztak különösen vidéki városoknak. A látványos repülés jó üzletnek bizonyult akkor is, ha a repülő-ember nem tudott repülni. A belügyminiszter most rendeletet adott ki és küldött minap a vármegyéhez, amelyben a hatóságokat figyelmezteti, hogy látványos repülésekre csak akkor adható engedély, ha a repülő-ember garanciát szolgáltat arról, hogy gépe is, ő is tud repülni. Ha pedig nem tud repülni, a belépődijakat vissza tudja fizetni. Kétes és vitás esetekben a magyar aeroszövetség megkérdezését tartja a miniszteri rendelet kivánatosnak.

A zentai vasuti terv. A keresk. miniszter előmunkálatai engedélyt adott Zenta rendezett tanácsu város közönségének a szeged — nagykikinda—nagybecskereki helyi érdekü vasut Csóka állomásától kiindulólag Zenta város belterületén át a Bácsbodrog vármegyei egyesület helyi érdekü vasut Zenta állomásáig és innen Zenta város határának „Külsőjárásrészeig" vezetendő fővonalból Zenta város főteréről kiágazólag a tiszai rakodópartra és a város vásárterére vezetendő szárnyvonalakból álló keskenyvágányu motoros és gőzmozdonyu gazdasági vasutvonalakra.

A magyar iparért. A Magyar Védő Egyesület, amely buzgó tevékenységet fejt ki abban a tekintetben, hogy a hazai iparcikkekkel kiszoritsa a külföld termékeit, — amelyekért évente 1800 millió koronát adunk ki, — most közzétette azoknak az iparosoknak, gyárosoknak és kereskedőknek cimtárát s a nálunk gyártott, illetve árusitásra tartott cikkeknek jegyzékét, melyekről meggyőződött, hogy magyar termékek. A cimtára Magyar Védő Egyesületnél kapható (VIII., Szentkirály-u. 3. II. 16.).

Az állításkötelesekről. Kételyek merültek fel arra nézve, hogy a véderőtörvénybe ütköző és a biróság és a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó büntetendő cselekmények elkövetésének gyanuja alatt álló állításkötelesek, akik elitélésük esetén a fölösszámuként való kiválasztásból kizáratnak, már a büntető eljárás jogerőveres befejezése előtt is sorozóbizottság elé állithatók e vagy pedig csak a büntető eljárásnak jogerőveres befejezése után állithatók-e a sorozóbizottság elé? A honvédelmi miniszter e kérdésben akként döntött, hogy ilyen esetekben az állításkötelesek csakis a büntető eljárásnak jogerős ielelettel történt befejezése után állithatók sorozóbizottság elé. Természetesen kötelessége a hatóságoknak és biróságoknak, hogy az ilyen büntető eljárást soron kivül folytassák le.

Temetések szabályozása. Bács Bodrog vármegye alispánjának meghagyása folytán ezennel figyelmeztetjük a közlakósság, hogy az elhalalozás esetén az eltemetés ideje, ha nincsen különös ok reá, az előirt 48 óra mindig betartandó. A 48 óránál előbb, de 36 órán tul történő eltemetést csak az orvos, de mindig különös indokok alapjan engedélyezheti, de ez indokok a jegyzet rovatba feljegyezendők és ez a helyi hatóságnak bejelentendő. Amennyiben járványok alkalmával 36 óránál előbb volna szükséges a halottakat eltemetni, az eltemetési engedélyt esetről esetre a vármegyei alispán fogja megadni.

A dalmát bor behozatalának csökkenése. Az az idegenkedés, mellyel a magyar borkereskedők, a dalmáciai borhamisitások miatt, a dalmát borokkal szemben joggal viseltetnek, valamint a földmivelési miniszternek a hamisitott borok bebocsátása ellen tett intézkedései egyre jobban éreztetik hatásukat. Különösen érezhető ez a mult szüret óta. Az országos statisztikai hivatal kimutatásai szerint ugyanis az 1913 évi október és november hónapokban összes must és borbehozatalunk 103,194 mm-ra szállott le az előző év ugyanezen időszakában behozott 170,660 mm-val szemben. A csökkenés tehát a szüret utáni két első hónap alatt 67,467 mm, vagyis 40% és ez legnagyobb részben a dalmát borokra esik.

OLVASSUK AZ „UJVIDÉKI HIRLAP"-OT.

Állást keres!

Magyar és szerb nyelvet biró, s német nyelvben is jártas

ügyes gépirónő és könyvelő

aki hosszabb ideig ügyvédi irodákban és hivatalokban dolgozott, azonnali belépésre állást keres.

Cim e lap kiadóhivatalában. 9—

RIPORTOK.

Ugy látszik Károlyi Mihály gróf gyüjti a politikai dilettantizmus dicstelen babérait. A kékvérű fiatal pártvezér ugyanis egy ferencvárosi kortesvacsorán azt az állitást röpitette világgá, hogy *az Osztrák-Magyar Monarchia* — az aligmult balkáni háboruk idején — *nem mert fellépni a kis Montenegró ellen sem*, mert nem bizott a saját nemzetiségeiben és nem bizott a saját katonáiban.

Ilyen kompromitáló állitás. Egy pártelnöktől. Egy gróftól. Egy magyartól. És Apponyi, Andrássy valamint az ellenzéki párt többi hazafiasan gondolkodó higgadtabb tagjai helyeselik ezt a meggondolatlan szószátyárkodást?

*

Rottmüller Miksa táncmester már *megkezdette a hirdetett tangótanfolyamát.* Sok növendéke van. Vig hangulatban folynak le az esti táncórák.

Most már nagyon valószinű, hogy városunkban is meg fog honosodni a tangó csak ugy, mint minden nagy városban. Ma-holnap már a pereces és makarónis fiuk is tangózva fogják kináli áruikat az utcán. A tangó tehát hódító körútjában nem lehet feltartóztatni, még a párisi érsek, vagy grand rabbi vétójával sem.

*

Hódít a rodlisport. Vasárnap délután óriási érdeklődés mellett szánkáztak Péterváradon, az ujvidéki sportkedvelők. Vidám lányok, asszonyok és férfiak csengő kacajától visszhangzanak a Vrdnik halálcsendes lejtői. De amily örömet okoz ez a szórakozás a kiránduló uraknak és hölgyeknek, ép oly boszszuságot vált ki az arra járó fuvarosokból. Ezek lemosolyogják a szerintük fura szórakozást, mely szerint *valaki azért csuszik le a hegyről, hogy nagy kinnal ujból felmásszon és ha már ott van a domb tetején megint elülről kezdje a mókát.*

*

Mikor kézbesitik a miniszterelnöknek az ujvidéki diszpolgárságáról szóló okievelet? Ezt kérdezik sokan

Ugy tudjuk, hogy az átadás terminusa még nincs megállapitva. De ez nem is lényeges. A fő az, hogy ezt az oklevelet *tekintélyben és számban jelentékeny küldöttség* juttassa azon férfiu kezébe, aki nehéz, válságos időben, amikor a politikai anarchia tombolt s veszélyeztette az ország önállóságát, vállalkozott arra, hogy rendet teremtsen.

*

A sajtójavaslat részleteiben is el van fogadva, az ellenzék egy önrendezte nagy műfelháborodással kivonult a részletes tárgyalás elől, pedig ha a javaslatot *objektive* akarta volna birálni, ép a részleteknél tehetett volna módositásokat, s minthogy kilátás is volt arra, hogy minden méltányos és helyes módositás a többség részéről honorláltatni fog, az ellenzék nem akarta magát annak az eshetőségnek kitenni, hogy a rendes *parlamentáris* kontradiktorius tárgyalást folytasson, hanem ismét megvetette a házat azzal, hogy provokálta a kitiltásokat. Rip.

—

Ingyen ráfizetés nélkül becserél öreg használt **gramofonlemezeket** ujakra **Wagner „Hangszerkirály"** Budapest, József-körút 15. — Árjegyzék ingyen. . . . . Cimre ügyeljen. . . . . 51—100

CSARNOK.

A csoda.

Irta: RENE MAIZEROI.

Pristinus Rosciur, akit Julius Cézár diesőségének fénye ragyogott be, aki ezer hőstett és kaland után, ezer asszonytól megsiratva, öregen halt meg osdli villája csendjében. Kis comentárok a Gallok győzelméről cimü könyvének második kötetében ezeket irja:

„Átkeltünk a száraz dombokon, a melyeken millionyi hegyes, káprázatóan fehér kő, mint a ülkör fénye verte vissza az augusztusi nap kegyetlen forróságát. A száraz bokrokról és szurós füvekből kiáradó szag olyan erős volt, hogy a fiatal légionáriusokat megszéditette és kábultá tette, ugy hatott rájuk, mint az ázsiai mágikusok titokzatos bájitala: égette, kinozta, tüzelte a vérüket.

Szöcskék és tücskök egyhangu éles ciripelése hasitott bele az agyvelőnkbe. Mintha szakadatlanul szóló, finom ujjakkal vert tambura mellett, valahol messze örült táncokat lejtenének . . . vagy mintha óriási medencék aljában, halk tüzek felett, áldozati olaj sisteregne.

Prédára leső, a levegőben csendesen uszó ragadozók meg-megsuhogtatták szárnyukat a katonák fölött akik fáradtan, fegyvereiket alig birva, burcolták magukat, s akik a mint lehajló fővel, sötét tekintettel roskadoztak előre, meg-megakadó lépeseikkel óriási port vertek fel maguk után.

A kiszáradt patakok medre, mint egy-egy tekervényes, elhagyatott ut, mélyedt bele a porba.

A negyedik pihenőnél nagy kiterjedésü mező tárult szemünk elé, itt-ott apró faluk házaival. A háttérben ciprusok álltak, mintegy oltalmazva a tájat és erdőket. Előttünk ciszternák, legelő juhok a pásztorsikkal, akik gondolkodva támaszkodtak botjukra. A katonák közül egynek-egynek zokogása hallatszott s valamennyi azt érezte, amit a szamüzött érezhet, amikor megpillantja ujra hazáját és a kaput, a melyen belül meleg otthona várja. Vágyakozón tárták ki reszkető karjaikat a piros háztetők, a zöld szőlők, a mellettük elhaladó nyájak, csordák és a kut kávájára támaszkodó asszonyok felé, akik amfórájukat a vizben megmeritették.

A hetedik pihenő hosszu volt, mert a győzedelmes imperátor várta a hirnököket, akiket előre küldött megvilágitani az utakat, hogy megóvják a hadsereget minden meglepetésről, minden szerencsétlenségtől. A legionáristák, akik már türelmetlenül vártak, hogy a barbároktól uj tartományokat hóditsanak el a sivatagban, nagy és titokzatos magányban bolyongtak ujra.

Ez a sivatag néhol homokos volt, mint a tenger partja, másutt pedig érő nádak és magas füvekkel gazdag hullámokkal vonta be a láthatárt. Különös, ismeretlen virágokból mezők látszottak, széles és mozdulatlan tavakkal megszakitva. A csillogó sik tavak ugy hatottak, mint egy-egy pajzs, amely visszatartja és visszaveri a szökevényeket.

A viznek sós, keserü ize volt.

Flamingók, daruk, gémek, vad gólyák röpdöstek; az égboltozaton rózsaszinü és szürke felhők. Egy-egy pillanatra városok, kertek, ezeréves erdők képének délibábja csalogatott bennünket nyugat felé, hogy odakinálja elesigázott testünknek a nyugalom fájdamas reménységet.

Egy napon aztán a bőrünk dühös lehellete támadt ellenünk. Agyongyötörve, halálra szánva, meghajolt háttal, mint akikre kövek és törmelékek sulya esik, türtük szenvedéseinket. Készek lettünk volna inkább a hóhérok veszszőcsapásai alatt pusztuni el, semmint egy lépéssel is meghátrálni Roma ellensége előtt. És mikor megtörve, megkinozva, szenvedő arccal hatoltunk előre, egy csodálatos mesebeli fába ütköztünk bele. . . .

A fa hatalmas és egyedülálló volt, miként egy szent liget.

Ágai az ég végtelenségébe nyultak.

Valamikor régen hatalmas titán kezek vethették el magjái, hogy majdan a halhatatlan istenekig érjen. . . .

Együnk se tudta a nevét, nem ismertük törzsét, levelét, virágát. Csomós gyökerei, mint a kigyók megdagasztották a piros földet, olyanok voltak, mint a kiduzzadó erek valamely öreg, munkától fáradt kézen

A törzse fehér, mint a tisztitott viaszk, levelei csipkések és az ágai, miként ha egy dómnak boltozatát képezték volna, sürün, megszámlálhatatlan sokaságban fonódtak össze.

Az imperátor megállitotta a hadsereget, megparancsolta, hogy katonái istent megillető tisztelgéssel hódoljanak a fenséges kolosszus előtt És mialatt a zenészek és trombitások győzelmi riadókra zenditettek, babérkoszorut tétettek a fa törzsére s eléja trofeákat, fényes fegyverekkel, a dicsőség jelvényeit.

A papok ket csődörrel, amelyeknek homlokán fehér csillag diszlett, áldoztak előtte. Ezenkivül tiszta, foltnélküli ruhákkal, bárány- és galambokkal. A szent edényekből tömjén füstje szállt az ég felé

Es Cézár födetlen fővel, büszkén, csillogó szemekkel, komolyan, méltóságteljesen, mint mikor a sokáig le nem győzhető hordák vezéreit látta maga előtt térden állva könyörögni, mint mikor végignézett sátraikon, földön heverő fegyvereiken, a lábaihoz rakott várkulcsokon: ment az istenitett fa elé, hogy szemtől-szembe álljon vele és fenséges mozdulattal köszöntse, mint vele egyrangut.

A vihar növekedett. Az embereket egymásra döntötte, kiforgatta vértjeiket, elsöpörte a kavicsokat és felszántotta a földet.

De a fa mintha egyszerre felegyenesedett volna; legmélyebb gyökértől legmagasabb ágának széléig, reitenetes gőggel, megborránkozva, dölyfösen, mintha vissza akarta volna utasitani azt, aki megzavarta csöndjét, álmának szépségét — egyenesedett ki. Mintha tiltakozni akart volna a sors által elkényeztetett imperátor üdvözlése és az apothózis ellen, amivel mint egyrangunak hódolt . . . . Mintha annak akart volna kifejezést adni e mérhetetlen gőggel, hogy ők ketten nem mégsem egyenlőek. A fa mozdulatlanul maradt, mint naplementekor teljes szélcsendben, nem látszott a leveleknek egyetlen rendülése sem.

És e reitenetes, e félelmes csoda előtt iszonyat töltötte el lelkeinket."

192655/1913/IX. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir belügyminiszterium kezelése alatt levő „Bibithi és Legéndi Horváth Pálné született Ducreux Karolina" szegény öregeket és gyámoltalanokat segélyező, az 1912. évi 146819/IX. B. M. sz. alatt jóváhagyott alapitó levél 3. pontja értelmében szegény öregek és gyámoltalanok segélyezésével foglalkozó intézményeknél alapitványi helyek létesitésére forditandó Az alapitvány kamatjövedelméből létesitett alapitványi helyekre való kijelölés s annak betöltése a mindenkori m. kir. belügymmiszter részére van fenntartva. A szóban levő alapitványnak vagyona 37088 kor 48 fill., melynek ez időszerint rendelkezésre álló kamatjövedelme most jut első izben kiosztás alá. Az alapitvány kamatjövedelméből alapitványi helyek létesitése, ugy a törvényhatóságok, varosok és kőzségek, valamint a magán jótékonysági egyesületek által fenntartott mindazon intézmények igényt tarthatnak, melyek szegény öregek és gyámoltalanok segélyezésével foglalkoznak. Ezt azzal hozom köztudomásra, hogy a szegény öregek és gyámoltalanok segélyezésére szolgáló intézmények fenntartói az alapitvány kamatjövedelmében való részesitése iránti kérelmüket 1914 évi január hó 31-ig a m. kir. belügyminiszteriumhoz adják be. Minthogy az alapitvány kamatjövedelmei kizárólag alapitványi helyek létesitésére fordithatók, a kérelem előterjesztése alkalmával be kell mutatni a szegény öregek és gyámoltalanok segélyezésére szolgáló illető intézmény alapszabályait is be kell jelenteni — hogy az illető intézménynél egy alapitványi hely létesitésére mily összegű alapitványi tőkére van szükség? Hogy az alapitvány kamatjövedelmére igényt tartható összes intézményeknél megfelelő alapitványi helyek létesithetők legyenek, ujabb pályázati hirdetmény mindaddig közzététetni nem fog, mig az összes előterjesztett és a kamatjövedelem első izbeni kiosztása alkalmával esetleg nem teljesitett kérelmek — mint az alapitvány folytatólagos évi kamatjövedelme terhére előjegyzésbe fognak vétetni — kielégitést nem nyernek. Az alapitványi helyek létesitésére engedélyezett összegek az illető intézmények által alapitványszerüleg lesznek kezelendők s az engedélyezett összeg csak az illető jótékonysági intézmény fenntartója által kiállitott szabályszerű alapitó oklevél kormányhatósági jóváhagyása után fog kiutaltatni

Budapest, 1913. évi december hó 19.

3—3 **M. kir. belügyminiszter.**

Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár R.-T. Ujvidék.

Hirdetmény.

Van szerencsénk t. betevőink szives tudomására hozni, hogy az Osztrak-Magyar Bank két izben — legutóbb f. hó 20 án eszközölt — kamatláb leszállitása következtében az állandó betétekre nézve 1912 évi november hó 16 iki hirdetményünkkel megállapitott **5½% betéti kamatlábat a mai naptól kezdődőleg 5% ra mérsékeljük.**

A nem állandó jellegű folyóbetétek az eddigi 5% kamattétel helyett 4½% al fognak kamatoztatni.

A betéti kamatadót az intézet sajátjából viseli és minden betéti összeget *az intézet fenállása óta* és különösen a krizis alatt követett *gyakorlat szerint felmondás nélkül fizetünk vissza*

Felkérjük t. betevőinket, hogy könyvecskéiket a kamatláb változás feljegyzése céljából nálunk bemutatni szíveskedjenek.

Ujvidék, 1914. január 20.

Az Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár Igazgatósága.

3—3

FIGYELEM!

85.000 pár cipő

4 pár cipő 9 K.

Nagyobb mennyiségű, legujabb fazonu cipők kiárusitása következtében, szállit alulirott cég *2 pár férfi és 2 pár női fűzőscipőt,* barna vagy fekete szinben, erőnes szögelt talppal, *9 K utánvét mellett 4 pár cipőt.*

K. Schuhwaren-Export A. Ges.,

KRAKAU (Ausztria) Esterag Nr. 8—1381.

Ha a cipő meg nem felelne, beleegyezem az átcserélésbe, esetleg a pénzt is visszaküldöm.

Megrendelésnél kérem a számot vagy a mértéket megjelölni. 2—10

Nyomatott Hirschenhauser és Pilliser villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Ujvidéken.